

VALOAREA POLITICĂ A UNEI EXPERIENȚE

Notițe de la Diaconia Studenților din Comunione e Liberazione

Notițe dintr-un dialog dintre Julián Carrón și un grup de studenți implicați în alegerile studențești
(Milano, 29 aprilie)

Julián Carrón. Să ne continuăm drumul, pornind de la cele două cântece extraordinare pe care le-am cântat – *Will you still love me tomorrow?* și *Sou feliz Senhor* –,¹ care scot în evidență ceea ce ne-am spus la Exercițiile din decembrie («Ce anume rezistă la proba timpului?»). «Oare mâine mă vei mai iubi?». Cui îi putem spune așa ceva? Și apoi: «Sou feliz Senhor, porque tu vais comigo». Există bucurie în viață doar dacă nu ne bazăm pe noi, ci pe Cineva prezent, viu, pentru că e înviat, și dacă nu depindem de capacitățile noastre. Este o eliberare importantă! Să începem!

Intervenție. *Vreau să povestesc câteva lucruri ce s-au întâmplat azi. Am început campania electorală pentru reprezentanții studenților în universitate și a fost foarte palpitant. Există o cutezanță în acest început. M-a impresionat, azi dimineață, dialogul cu o prietenă. Îmi povestea că anul trecut nu se implicase în alegeri, ci se limitase să treacă pe acolo, să privească, «rămânând însă – spunea ea – ca și cum ar fi fost în afara camerei», ca și cum ar fi fost un geam despărțitor și ea simțea că nu poate și nu vrea să se implice până la capăt. A trecut un an de atunci și azi spunea: «Azi dimineață m-am trezit și, pentru mine, faptul că azi începea campania electorală și că ar fi fost o ocazie pentru a împărți fluturași, era o problemă, în sensul că mă interesa, nu puteam trece mai departe». Nu a spus, dintr-o dată: «Mă arunc în chestia asta, plină de elan», ci: «M-am trezit și mă interesa, nu puteam pur și simplu să spun: „Ăia n-au decât să împartă fluturași, dar eu nu mă duc”». Pare un lucru foarte mărunț, dar, de fapt, e mare, pentru că spune că, într-un an, ea a câștigat niște motive ca să aibă încredere, drept pentru care, dacă „ăia” – care de fapt suntem noi, prietenii ei din comunitate – împart fluturași, pentru ea acest lucru nu poate fi indiferent. După părerea mea are legătură și cu cântecele. Cineva poate că nu se implică din cauza fricii, din cauza temperamentului, sau poate fiindcă își pune întrebarea, un pic sceptic, din cauza propriei fragilități: «Oare mâine mă vei mai iubi?»; dar, dacă în același timp, se trezește și i se pare interesant că prietenii se implică în campania electorală, înseamnă că de-a lungul acestui an s-au întâmplat niște fapte care au schimbat lucrurile. Această observație se leagă de întrebarea cu care mă implic în campania electorală, o întrebare pe care mi-o pun în termeni total pozitivi, fără scepticism: ce legătură are implicarea la nivel electoral cu toate problemele deschise din viața noastră? De fapt, individul care va împărți fluturași în aceste zile nu își schimbă cipul, devenind un «politician», și astfel nu mai trăiește, ci este aceeași persoană. Eu am o grămadă de chestii deschise și mă întreb: ce legătură are frumusețea pe care am văzut-o azi dimineață cu acel punct al vieții mele care, în acest moment, este un pic în aer și în care lucrurile nu merg cum ar trebui? Este întrebarea cu care trăiesc în aceste zile.*

Carrón. Ce anume îți sugerează ceea ce ai povestit acum? Ne-am spus: «Să nu rămânem pe pragul lucrurilor»; ce anume înseamnă să vezi pe cineva căruia i se naște din nou un interes și care nu

¹ «Will you still love me tomorrow?», de Gerry Goffin și Carole King – The Shirelles, 1960; «Sou feliz Senhor», în *Canti*, Soc. Coop. Ed. Nuovo Mondo, Milano 2014, p. 308.

poate trece mai departe văzându-vă pe voi în acțiune? Ce anume a făcut posibil acest lucru? Aici se joacă întreaga miză. Faptul că, într-un an, prietena despre care vorbești a trecut de la a fi – să spunem – pasivă, neîncrezătoare, fără chef, la o descoperire de sine plină de interes, fiind interesată de viață și de lucrurile din jurul ei într-o manieră nouă, acest lucru poate fi oricum, dar numai scontat nu! Să nu considerăm scontată schimbarea care are loc în noi. Să încercăm, în schimb, să identificăm rațiunea adecvată a acelei schimbări. Dacă nu surprindem originea lucrului care i s-a întâmplat acelei fete, în fond, nu va rămâne nimic. Ea a avut norocul să trăiască această experiență, dar ce legătură are cu mine, ce legătură are cu alegerile, ce legătură are cu modalitatea prin care încep eu să mă implic? Să lăsăm deschisă chestiunea asta. Altcineva?

Intervenție. *În timp ce ascultam, mi-a venit în minte un fapt similar cu cel povestit mai înainte. Mi s-a întâmplat chiar azi, dar nu m-a uimit.*

Carrón. Vedeti? Înțelegeți care e punctul? Dacă el n-ar fi venit în seara asta și nu ar fi ascultat episodul povestit de cel de dinaintea lui, nu ar fi „descoperit” ceea ce azi i s-a întâmplat fără să-l uimească, ca și cum nu ar fi înregistrat cu adevărat ce i s-a întâmplat. Uneori, unii se întrebă: «Dar de ce trebuie să vin aici?». Sau de ce fata aceea trebuie să participe la un loc ca acesta ani de zile? De ce? Ca să fie retrezită, ca tine, care, în timp ce prietenul nostru vorbea, ai fost trezit și ți-ai dat seama de ceea ce ți s-a întâmplat «chiar azi» și trecuse aproape neobservat. De asta v-am spus: să nu considerăm scontat ceea ce observăm. Faptul că tânăra își dă seama că nu poate trece mai departe, că un prieten de-al ei, auzind-o vorbind, rămâne uimit și povestește acest lucru aici, faptul că tu, ascultându-l pe el povestind acest episod, te simți chemat la apel, toate acestea sunt rodul unor lucruri deja știute, unor lucruri pe care deja cineva le aplică, dar este dinamica unei vieți. Dacă tu nu ai fi venit aici în această seară, dacă el nu ar fi fost atent la ceea ce i s-a întâmplat în această dimineață cu prietena lui, dacă nu și-ar fi dat seama, lanțul care a juns până la tine și prin tine la noi, toți, ar fi lipsit. Nu e că nu se întâmplă fapte – se întâmplă, și încă cum! –, dar problema este ce fel de educație este necesară pentru ca aceste fapte să construiască viața, așa cum, de-a lungul unui an, faptele au construit viața acelei fete, astfel încât, de la a fi fără chef și neîncrezătoare, să ajungă, la un moment dat, să aibă încredere. Anul trecut pentru ea nu a fost inutil – ar fi fost inutil doar dacă ar fi fost în comunitate ca o piatră –. Chiar și prin multe distrageri, multe greșeli, multe momente în care cineva nu se implică în propunere, tot ceea ce ni se întâmplă lasă o urmă în noi. Întrebarea pusă la Exerciții (cele ale voastre și cele pe care le-am ținut cu adulții) și cea pe care lucrăm acum este următoarea: mâine – mâine! – va mai rămâne ceva din tot ceea ce facem noi acum sau e destinat ca totul să dureze *only one night, only one day*, din întâmplare, *by chance*? Te rog!

Intervenție. *Deci, povestesc faptul, poate că e util. Un prieten îmi spunea că se întoarce acasă, în mod obișnuit, la sfârșitul săptămânii, și, o dată pe lună se întâlnește cu vechii săi prieteni împrăștiați prin Italia, unii din mișcare, alții nu. În acest sfârșit de săptămână s-a văzut cu ei și, în fața unei serate ca de obicei, în care nu fac nimic, jucau poker și pierdeau timpul, mi-a zis: «Pentru prima dată am vrut să îi iau deoparte și să le spun: „Fraților, eu nu mai pot continua așa”. Datorită lucrurilor pe care le-am trăit eu în acești ani, am vrut să mă uit în ochii lor: „Dacă suntem împreună, este pentru a trăi o plenitudine, nu ca să umplem un gol, fiindcă eu de asta sunt*

sătul”». *Și spunea mândru: «Nu am mai spus niciodată așa ceva». Mi se pare foarte asemănător cu ceea ce s-a povestit la început.*

Carrón. Asta e interesant! De ce, la un moment dat, cineva poate să spună că nu mai poate așa? De multe ori, de lucrurile astea, nici nu ne dăm seama. După părerea ta, dacă o seară în care nu se face nimic este felul în care trăiesc toți, de ce cineva poate să spună: «M-am saturat»? Ce anume trebuie să i se fi întâmplat ca să spună așa ceva, până la a fi mândru de a fi spus asta, conștient de noutatea a ceea ce spune?

Intervenție. *Dacă mă gândesc la mine, înțeleg ce înseamnă. Și, de fapt, mi s-a întâmplat și mie un lucru pe care nu mi l-aș fi imaginat niciodată înainte, adică să stau cu niște persoane, prietenia cu niște persoane care, pe termen lung a ridicat cumva ștacheta așteptării în fața a toate.*

Carrón. Și asta ce înseamnă legat de întrebarea despre ce anume rezistă la proba timpului? Fiindcă el ar fi putut spune: «În multe seri merg la diaconie și particip la gesturile mișcării, dar, pe urmă, cu vechii prieteni îmi petrec nopțile fără să fac nimic»; în schimb, nu, la un moment dat n-a mai putut. De ce?

Intervenție. *Pentru că nu mai scoți din tine acel ceva.*

Carrón. Perfect! Nu mai scoți din tine chestia aia. Ce anume nu mai scoți din tine? Noi trebuie să ne dăm seama de asta, pentru că cineva ar putea spune: «Vezi? Nu rămâne nimic. De ce trebuie să particip în continuare?», «De ce trebuie să fac sacrificiul să vin aici și să particip la Școala de comunitate?», «De ce să merg la Triduul pascal?». În schimb, ceea ce a trăit el a rămas, nu s-a evaporat, *ppfff*, și, la un moment dat, când și-a revăzut vechii prieteni, în fața modului obișnuit de a sta împreună, a început să audă un scârțâit strident, n-a mai putut. De ce? Pentru că ceea ce a văzut în aceste luni a pus în mișcare eul său, a „ridicat ștacheta” conștiinței sale. Faptul că tu ai povestit aceste lucruri este un semn că nu a trecut neobservată de tine diversitatea acestor fapte. Cine și-a amintit, auzind aceste povestiri, episoade sau lucruri care l-au impresionat în aceste zile?

Intervenție. *Această temă a schimbării m-a făcut să revăd ceea ce mi s-a întâmplat în săptămâna aceasta. La Triduul pascal mi s-a întâmplat să simt ca și cum mi-ar fi fost adresată mie vestea măreață că Cristos poate fi totul pentru viața mea. M-a zguduit tare și m-a interogat, și în zilele următoare am început să mă gândesc: «Noi ne spunem că schimbarea nu depinde de noi, ci de Altceineva, însă dacă Cristos este totul pentru viața mea, când mă voi întoarce la universitate și mă voi implica în lucrurile care ne așteaptă, va trebui să construiesc mult, ca să le arăt tuturor, în vreun fel». Și asta m-a făcut să înțeleg mai greu invitația pe care ne-ai făcut-o, de a depăși imaginea psihologică a schimbării noastre proprii. Pe urmă am mers să învăț cu niște colegi și am observat în mine că, încet, încet, lovitura pe care am simțit-o în zilele Triduului începea să slăbească: cu cât mă forțam mai tare să fiu prezent în lucruri, să fiu convingător în ochii celorlalți, cu atât îmi dădeam seama mai mult că nu reușeam să fiu eu însumi, mă simțeam fals în fond; deși niciunul dintre prietenii care erau cu mine nu și-a dat seama, eu vedeam asta în multe gesturi mărunte și îmi spuneam: «Dar eu nu sunt așa!». Tot mai mult mă uitam la mine și spuneam: «Mi se pare că într-un mod silențios trădez tot ceea ce mi s-a întâmplat». Și asta mă îngropa. Mă gândeam: «Eu nu reușesc să mă iubesc, mi-e silă de mine». Apoi, s-a întâmplat ca, într-o seară, în culmea acestor simțiri ale mele, să fie un moment de profundă împărtășire între noi, prietenii, un mod foarte frumos de a privi ceea ce se întâmpla între noi în acele zile; dar, din reacție, am plecat capul și m-am gândit: «Acum îmi văd eu de treaba mea», ca și cum aș fi zis: «Lucrurile*

astea nu mă privesc, pentru că, oricum, eu trădez, pentru că, pentru că ...». Dar, în clipa aceea, văzând ceea ce se întâmpla în jurul meu, mi-am spus: «În clipa asta sunt distrus psihic, nu reușesc nici măcar să mă iubesc – ar părea lucrul cel mai natural –, dar, ceea ce se întâmplă aici, în fața mea, este un lucru excepțional, este ceva enorm». Atunci am ridicat capul și m-am uitat la prietenii mei care povesteau. Nu am spus nimic, nu e că starea mea emoțională s-ar fi schimbat; nu, eu eram îndurerat ca înainte, dar eram prezent; cu toate obiecțiile, eu eram acolo. M-a mirat că seara, când am mers la culcare, nu eram disperat, ca și cum nimic n-ar fi putut recupera toată nimicnicia mea; eram tot îndurerat – și aveam încă întrebarea: «Cum se poate ca ceea ce mi s-a întâmplat să mă cuprindă tot mai mult?» –, dar, în fond, eram senin. A doua zi, în pofida lucrurilor mari care se întâmplaseră, „demoralizarea” mea tot m-a făcut să mă gândesc: «Acum sunt alegerile, lucrez la asta de două luni, ajunge, nu mai pot, abia aștept să se termine, așa pot începe să învăț din nou; să sperăm că totul va merge bine, pentru că dacă lucrurile merg rău, e un dezastru». Între timp, o fată m-a sunat și m-a întrebat dacă ne putem vedea cu câțiva prieteni de ai ei: «Așa ne poți ajuta să recuperăm motivul pentru care facem alegerile», spunea ea. Imediat mi-a venit să mă gândesc: «Dar cum? De două luni le propun tuturor, acum nu mai am niciun chef, cu ce autoritate, cu ce față dură mă duc eu să le spun ăstora că merită?». Și, la fel ca în seara precedentă, s-a întâmplat că, auzind-o pe ea spunându-mi: «Eu îmi doresc ca zilele care ne așteaptă să fie o ocazie pentru a experimenta măreția unei vieți noi, care să ne facă să fim mai pasionați de toate, așa cum ne propune fluturașul despre Alegerile europene», m-am gândit: «Nu am chef, emoțional sunt down, dar cât de mult îmi doresc asta, cât de mult îmi doresc această viață pe care acum tu mi-o scoți din nou în fața ochilor; nu am chef, dar cât de mult îmi doresc asta pentru mine!». Odată revenit din retragerea mea pentru studiu, ne-am întâlnit la cină cu acel grup de prieteni și a fost foarte frumos, fiindcă pe nimeni nu interesa politica, ci toți, într-un fel sau altul, văzuseră oameni care începuseră să se implice și care făceau asta pentru că trăiau o viață plină, deplina bogăție a existenței, drept pentru care, realitatea, care este a tuturor, universitatea, în acest caz, era ceva interesant pentru ei. Datorită celor văzute de aceste persoane, care nu aveau o idee fixă cu politica, au început să se implice: unii au luat fluturași, unii au început să se gândească la modalitățile cele mai bune de a se mișca, ca să îi întâlnească pe ceilalți etc. Asta m-a umplut de recunoștință atât de tare, încât, azi dimineață, ziua în care, în sfârșit, a început campania electorală, m-am trezit cu două ore mai devreme ca de obicei; cheful era tot ăla, dar eram plin de dorință, de întrebare, și deci, să merg să iau pachetele cu fluturași, să fac ceea ce trebuia să fac, a fost ca o mare rugăciune ca ceea ce văzusem în zilele precedente – la prietenii cu care învățasem, la fata care mă observase și m-a implicat în cina aceea, la Tridulul pascal – să îmi poată cuprinde tot mai mult viața. Nu știu foarte bine ce va însemna asta, dar mi-o doresc. Ziua aceasta a fost, din punct de vedere emoțional, ca o hintă printre stările de angoasă care mă fac să spun: «Cine știe ce sa va întâmpla aici, ce se va întâmpla acolo?» și surpriza de a putea spune: «Dar, în fond, această excepționalitate, această schimbare continuă să se întâmple în fața ochilor mei». E ceea ce se spunea în prima intervenție și eu am văzut asta azi dimineață, între noi.

Carrón. Așadar, care este schimbarea? Tu trebuie să prinzi ca lumea semnificația a ceea ce spui, fiindcă dacă nu creștem la nivel de conștientizare a originii celor ce ni se întâmplă, în fond, schimbarea va părea că e mereu în mâna vreunei capacități de-ale noastre. Trebuie să ajungem să surprindem rațiunea, semnificația, a ceea ce trăim. Ce schimbare ai văzut și de unde izvorăște ea?

Intervenție. Mi-e greu să spun din punct de vedere analitic, dar ceea ce am văzut era modul diferit în care se tratau prietenii mei unii pe alții, cum se rechemau reciproc. A fost modul în care azi dimineață, imediat ce a început campania electorală, mulți studenți din primul an mergeau în întâmpinarea unor necunoscuți aproape ca și cum ar fi fost o sărbătoare. Aceasta este schimbarea care mă însoțește și ...

Carrón. Asta e ceea ce tu ai văzut în afara ta, în prietenii tăi. Pe mine mă interesează, dincolo de asta, ce ai văzut în tine?

Intervenție. *Schimbarea pe care am observat-o în mine, și care a fost clară în seara petrecută cu prietenii mei, în zilele în care am învățat împreună (astfel încât chiar mi-am zis: «Asta e ceva nou în mine»), e că nu a învins descurajarea mea, trădarea mea, felul meu de a mă vedea atât de mic, ci a învins ceea ce se întâmpla.*

Carrón. Asta e foarte important. Tu cum ai mers la culcare? Repetă ceea ce ai spus.

Intervenție. *Am mers la culcare îndurerat, dar cu speranță.*

Carrón. Exact. Tu ai spus de asemeni: «Nu disperat, ci senin». Sunteți aici tocmai pentru că aportul pe care îl puteți primi și pe care să îl puteți da tuturor, implicându-vă în alegeri, nu are legătură doar cu situația universității (să derulați o activitate de reprezentanți, având pentru asta nevoie să obțineți niște mandate și să primiți votul celorlalți); e mai radical de atât, se referă la umanitatea noastră, e ceea ce avem nevoie cu toții ca să nu mergem la culcare sperați. Asta e infinit mai esențial și mai puternic: răspunsul la drama noastră și a tuturor celor care vă vor întâlni, acea dramă pe care tu însuși ai simțit-o în tine. Ceea ce noi ducem, datorită harului, prin implicarea noastră, prin participarea noastră la alegeri, nu este doar o contribuție utilă pentru înfruntarea problemelor ce țin de universitate, ci este răspunsul la adevărata nevoie a oamenilor, începând cu noi. Unicul lucru pe care trebuie încă să îl înțelegem – lansez din nou problema – este, atunci, ce valoare politică are ceea ce ni s-a întâmplat, ceea ce ți s-a întâmplat ție și tuturor care suntem aici. Dacă reduceți valoarea efortului pe care îl faceți pur și simplu la cucerirea mandatelor electorale, în loc să recunoașteți că valoarea rezidă în ceea ce ai povestit, pierdeți ce e mai bun. De fapt, dacă tu câștigi detașat alegerile universitare și pe urmă în tine câștigă disperarea, ce fel de Europă vom construi?

Iată de ce trebuie să înțelegem importanța culturală (cum am spus la Exerciții) a ceea ce facem, altfel reducem politica la câștigarea unor mandate. Și, dacă pe urmă implicarea este doar o afacere a celor care au un fix pentru politică, cineva poate spune: eu nu am fixul ăsta. Dar noi nu avem un fix pentru politică, noi avem un fix pentru viață, avem un fix pentru a nu ne culca sperați, avem un fix pentru a fi senini, conștienți de acea bogăție deplină a existenței care a ajuns la noi. Pentru astea avem un fix. Vă interesează? Noi nu suntem niște împătimiți ai politicii reduse, suntem pasionați de politică în sensul cel mai nobil al termenului, suntem fani ai politicii care are legătură cu *polis*, adică toți oamenii pe care îi întâlnim în viața cotidiană, ca să poată experimenta cu toții binele pe care îl caută. Faptul că prietenii tăi trăiau ceva mareț a fost un bine pentru tine. Dar ceea ce ți-au mărturisit, așa cum pentru tine este un bine, la fel poate fi un bine pentru toți, acel bine pe care cu toții, conștient sau nu, îl așteaptă. În acest sens, vorbim despre binele comun; dar nu după un concept de bine comun pe care îl avem în cap în mod normal. Există ceva care să fie mai mult «bine comun» decât ceea ce ți s-a întâmplat ție și poate fi oferit și celorlalți?

Asta are legătură cu politica sau e pur și simplu o abstracție fără nicio influență asupra istoriei? Ceea ce ai descris tu este o viață nouă. Și poate că dacă tu nu ai fi avut oportunitatea alegerilor

studentești nu ți-ai fi dat seama atât de clar de ceea ce ți se întâmplă. Fiecare circumstanță individuală, atunci, nu este izolată de restul vieții: viața este una – am studiat asta la Școala de comunitate – și totul poate fi parte din construcția eului tău. Astfel, an după an, experiența pe care o trăiești în universitate, te poate conduce la acea încredere despre care vorbea cine a intervenit înaintea ta, o încredere care se adâncește tot mai mult în tine. Asta vă interesează sau nu?

Intervenție. *Pe mine mă interesează foarte mult, pentru că, în realitate, nu înțeleg încă prea bine această mișcare față de toți, această mișcare culturală, pe care eu o doresc și îmi dau seama și că chiar există în mine, dar îmi dau seama că nu poate fi separată de o creștere a conștiinței față de mine. Voiam să povestesc ceva ce mi s-a întâmplat organizând gestul din Săptămâna Sfântă. Pentru mine a fost tot timpul o luptă între a mă afirma pe mine și a afirma ceva altceva, care se impunea în fața mea. M-a făcut să îmi dau mai bine seama, ajutându-mă să îmi schimb poziția, preotul care conducea gestul, când ne-a spus: «Nu vă îngrijorați să capturați voi ceea ce se întâmplă, ci, mai degrabă, lăsați-vă răniți». Deci, toată neliniștea pe care o acumulasem în timpul organizării gestului a căzut în clipa în care cineva mi-a pus în fața ochilor asta.*

Carrón. *Vezi? Dacă tu nu te-ai fi pus în joc, dacă n-ai fi încercat, chiar și cu neîndemânare, dacă vrei, chiar și căutând să te afirmi pe tine însuși, tu nu i-ai fi dat altcuiva oportunitatea să te ajute să devii conștient de ceea ce ai spus. Este comparația constantă pe care trebuie s-o căutăm cu viața mișcării. Tu faci o încercare, așa cum Petru a făcut-o pe a sa, atunci când i-a spus lui Isus: «Nu, la Ierusalim nu, doamne ferește!». Dar a fost acolo Altceva care l-a corectat, care l-a pus din nou pe linie. Dar, dacă Petru doar ar fi gândit acel lucru, fără să scoată un cuvânt, Isus nu ar fi putut să ofere un ajutor la acea încercare a sa. Tu ai avut tentativa ta; e adevărat, e o tentativă ironică, mereu lacunară, ca orice tentativă, dar faptul că ai făcut-o este esențial, ți-a permis să faci un pas: a permis altcuiva să te corecteze și ție, acceptând corecția, să duci la îndeplinire, cu adevăr, ceea ce începuseși. Altceva în locul tău ar fi putut spune: «Păi cum există riscul să fac ceva greșit, mai bine nu fac nimic, așa sunt sigur că nu greșesc». E tocmai ceea ce le reproșează Isus fariseilor în parabola talanților: «Ca să nu folosesc rău talantul, mai bine îl îngrop, așa n-o să-mi poți reproșa nimic». «Cum, nu-ți pot reproșa? Ba da, și încă cum, pentru că ai fi putut cel puțin să îl depozitezi la o bancă!»*

Doar cine riscă, chiar și ca încercare, și în mod ironic, doar acela poate câștiga ceva. Nu ne sperie faptul că tu faci o tentativă ironică: are El grijă să o ducă la împlinire, ducându-te acolo unde tu nu ai fi ajuns de unul singur. Și asta e o cu totul altă poveste.

Intervenție. *Recunosc asta în experiența mea, dar e ca și cum ar apărea întrebarea, poate mai degrabă un dubiu: de multe ori nu e clar avantajul de a urma o tentativă ironică, riscând, lansându-ne către ceilalți, către ceva ce e în afara noastră. Nu știi dacă e clar.*

Carrón. *Sigur!*

Intervenție. *Este experiența pe care o trăiesc în comunitatea mea, unde e mult mai ușor să ne aruncăm și se ne aplecăm asupra noastră decât să mergem înafară, spre ceilalți.*

Carrón. *De asta te valorizez, pentru că tu ai pus tot accentul pe greșeala ta, pe care celălalt a trebuit s-o corecteze; în timp ce eu îți spuneam că mișcarea ta a fost determinantă pentru tine și pentru celălalt care te-a corectat. Mișcarea ta nu era scontată și tu te-ai fi putut gândi: «Dacă trebuie să risc să fac ceva greșit, mai bine să nu fac nimic». În schimb ai făcut o tentativă, și asta n-a fost egal cu zero. Cum ai văzut, este o valoare, chiar dacă de multe ori tentația pe care o ai este să bați în*

retragere. De aceea, în primul rând, nu considera scontat ceea ce s-a întâmplat în tine datorită faptului că te-ai implicat în pregătirea Triduului pascal. Nu sconta lucrul acesta, pentru că ai fi putut să nu te miști! Asta ne arată deja că Misterul s-a implicat cu tine și te-a trezit, așa cum spunea prima intervenție: o față, grație drumului făcut într-un an, s-a trezit, pentru prima dată, că o interesează alegerile studentești. Apoi, mergând înainte, cineva poate și să descopere că, urmând acest interes, se uită numai la propriul buric, așa cum ai spus tu că ți s-a întâmplat; de acord, dar asta nu poate elimina binele tentativei, al mișcării tale. Vom vedea dacă, datorită interesului trezit în ea, acea față va face sau nu tentativa ei, tentativă care poate va avea nevoie de o corectare sau să fie dezvoltată mai mult pentru a ajunge la o împlinire. «Mai bine este dușmanul lui bine», se spune, pentru că, așteptând să fim perfecți, nu ne mișcăm niciodată. În schimb, nu vă fie frică să fiți imperfecți!

Ceea ce povestiți este foarte interesant, pentru că este eliberator. Nu-ți fă griji pentru ca totul să fie perfect înainte să intervii spunând «A» sau «B». Spune ceea ce vrei să spui, fă tentativa ta ironică! Eu folosesc mereu expresia «tentativă ironică»² pentru că mă eliberează: nu trebuie să aștept să fiu perfect ca să spun sau ca să fac ceva, suntem toți niște sărmani și acțiunea noastră va fi întotdeauna o tentativă ironică. Nu trebuie ca, de fiecare dată, înainte de a vorbi, să-mi pot spune cu siguranță: «Aceasta este o dogmă, asta e ceva evident, asta e ceva atât de clar încât nu încapă discuție»; majoritatea dărilor nu reușim să spunem așa, cel puțin eu nu pot. De asta spun că acțiunea noastră este întotdeauna o tentativă ironică, și asta ne face liberi să acționăm. Și Misterul, care se îngrijește de tine, îți va pune alături pe cineva care îți va spune: «Uite, te duc acolo, duc tentativa ta până acolo».

***Intervenție.** Deci noi cum ne putem ajuta? E suficientă tentativa? Dacă mă gândesc la responsabilitatea mea de a conduce exprimarea prezenței noastre în universitate, mă întreb: în munca asta e suficientă tentativa mea? Ajunge tentativa mea ca să ne ajutăm să nu expirăm și să ajungem să fim doar niște organizatori de evenimente?*

Carrón. Ajunge! Spun că pentru moment ajunge, restul îl vei învăța pe parcurs. Fiindcă dacă tu pui o condiție – ceea ce fac trebuie să fie perfect, trebuie să fie complet, trebuie să fie impecabil –, atunci în mod obligatoriu vei ajunge la următoarea concluzie: «Eu nu sunt în stare». E adevărat? Dar cine e în stare? Să ridice mâna cine este în stare să facă ceva perfect? Cine? Nimeni. Însă tu ai posibilitatea să faci o tentativă. Nu te întreb dacă ești adecvată, dacă ai dezvoltat deja toate consecințele; ci, îți spun doar: «Ești disponibilă?». Și tu îmi vei putea spune: «Dar chiar pe mine mă întrebi?». Cum ar fi putut zice cel de dinaintea ta: «Dar tocmai la mine trebuie să vii?». Cineva se poate simți inadecvat, și, într-un anume sens profund, suntem inadecvați cu toții, dar asta nu are legătură cu a fi disponibili. Tu ești disponibilă? Da, chiar pe tine te întreb (să ne amintim de chemarea lui Matei, a lui Caravaggio): ești disponibil? Punct. Asta ajunge: să fim disponibili. Restul va veni pe parcurs. Asta te eliberează. Altfel te blochezi înainte de a începe. Nu ți-ar plăcea ca tentativa ta ironică să poată fi îmbunătățită și ca cineva să îți poată da o mână de ajutor? Ți-ar plăcea? Atunci, să știi că cineva ți-o va da, Altcineva îți va procura ajutorul, Cineva care a murit și a înviat pentru tine; se va îngriji El să te ajute. «El care nu și-a scutit propriul Fiu, ci l-a dat

² Don Giussani le spunea studenților în 1976: «Prezența „acționează” prin tentative ironice, nu cinice; ironia este opusul cinismului, pentru că te face să participi la ceva, dar cu o oarecare detașare – recunoscând fragilitatea – și cu pace, pentru că e complet plină de pasiune pentru Idealul deja immanent. Astfel putem fi agili în a schimba mâine ceea ce am realizat azi, liberi de ceea ce facem și de formele pe care le dăm în mod necesar tentativelor noastre.» (L. Giussani, *Dall'utopia alla presenza 1975-1978* [De la utopie la prezență 1975-1978, n. tr.], Bur, Milano 2006, p. 72).

pentru noi toți, oare nu ne va da el orice lucru deodată cu El?»,³ spune sfântul Paul. Asta nu e o nimica toată! Dacă Dumnezeu nu l-a cruțat nici măcar pe propriu Său fiu, oare nu ne va da el totul deodată cu El? Cum? O să descoperim pe parcurs.

Intervenție. *Ceea ce spui acuma mă miră foarte tare. Azi dimineață era rândul meu să amenajez standul pentru alegerile CNSU; având și alegerile interne pentru ateneul nostru, am început pregătirile cu o săptămână înainte. Azi dimineață împingeam standul, un pic îngândurat, și îmi spuneam: «Suntem aici de o săptămână, oamenii s-or fi săturat deja de noi, nu avem nici măcar o cafea sau un biscuie să oferim ca să oprim oamenii, suntem doar noi cu fluturașii noștri. Și pe urmă, de ce ne chinuim atâta, poate nici măcar nu ne votează nimeni?». Mă gândeam la toate astea, și între timp amenajam standul, scoteam cortul, cuprins de o idee de perfecțiune: trebuia să am toată structura gata ca să se poată întâmpla ceva. În timp ce mergeam să cer permisul pentru a ocupa un teren în afara universității, am văzut că ieșeau cei care erau în tură cu mine: nu aveau cafea, nu aveau biscuiți de dat, nu aveau nicio structură, aveau doar fluturașii în mână. Mă gândeam: «Toți au văzut deja fluturașii!». Spre marea mea surprindere ei au început să oprească pe fiecare în parte care intra în universitate. M-au uimit. Nu s-a terminat acolo. La sfârșit ne-au scris: «Mâine dimineață ieșim din nou la opt și jumătate, pentru că să pregătești standul la opt și jumătate e ca și cum te-ai trezi în zori ca să mergi la munte, e ceva ce te schimbă». Au povestit despre întâlniri, despre studenți care au rămas impresionați, despre persoane pe care le văzuseră deja și care au revenit. De la oameni care se mișcă așa, care spun: «Eu nu am nevoie de nicio structură, sunt atât de recunoscător și sigur de ceea ce îmi este dat, încât iau inițiativa și îi întâlnesc pe cei care sunt prezenți», de la astfel de oameni se naște o organizație nouă, astfel încât unul dintre ei a spus: «Poate mâine dimineață ducem un termos de cafea pentru cei pe care îi întâlnim». Pentru mine, în schimb, condiția ca să se poată întâmpla ceva era să existe o structură, și doar apoi eul.*

Carrón. Perfect. Și tu ce ai înțeles?

Intervenție. *Am înțeles că ceea ce îmi schimbă viața nu este înainte de toate o structură.*

Carrón. De fapt, este eul, este mișcarea eului cea care schimbă – și care mâine va crea structura – . Ceea ce te uimește e că în timp ce tu ești blocat în tentativa ta – care ar trebui să fie mereu ironică, așa cum spuneam –, există un altcineva prin care Domnul ajunge la tine ca să te elibereze și ca să te facă să mergi înainte, corectându-te. Uitați câtă delicatețe: Cristos te corectează aproape fără să te corecteze, fără să te umilească, pur și simplu devenind prezent în fața ta printr-un grup de prieteni plini de entuziasm pentru că împart niște fluturași: «Mâine, la opt și jumătate. Standul este ca și cum te-ai trezi în zori ca să mergi pe munte: te schimbă!». Nu îți reproșează nici măcar că ești blocat în problema structurii; nu, nu, nu, pur și simplu îți pune în față ceva infinit mai atrăgător, eliberându-te până și de umilința de a te corecta. Dacă tu nu ai fi povestit astea în seara aceasta, niciunul dintre noi nu ar fi aflat: ai fost dus mai departe fără să te fi simțit umilit. Vă dați seama? Unde se întâmplă așa ceva, dacă nu în experiența creștină? Unde găsiți astfel de oameni? Majoritatea oamenilor te umilesc, nu? Aici nu e nevoie.

³ Cfr. Rm 8,32.

Mi se pare că oricine poate vedea câștigul de a ne fi întâlnit în această seară – cel puțin eu l-am văzut –. Independent de cum o fi ajuns aici fiecare dintre noi, de sacrificiul pe care l-a făcut, de cum a fost târât până aici, poate chiar fără niciun chef, dar cine a fost cât de cât atent nu poate să nu plece bucuros pentru ceea ce a văzut, pentru ceva ce s-a întâmplat, pur și simplu ascultând relatarea celor întâmplate altora și lăsându-se atins de ceea ce Misterul a mișcat în ei. O față schimbată – spunea prima intervenție – și de la fără chef cum era, s-a surprins a fi interesată de alegeri, câștigând într-un an o încredere pe care înainte nu o avea.

Înțelegeți care este aportul cultural al implicării, ca cea pe care o trăim noi, într-un loc ca acesta? Un loc care învinge și lucrul cel mai perfid al culturii noastre, adică neîncrederea, de care e greu să te vindeci pentru că se insinuează în cutele eului. Faptul că o față se trezește dimineața cu această încredere, vizibilă în interesul pe care îl are pentru lucruri pe care cu un an în urmă nici nu le observa, atestă felul în care Misterul continuă să fie prezent și felul în care celebrarea Paștelui nu e doar o poveste. «El este aici, la fel ca în prima zi», ca să folosim cuvintele lui Péguy, cu o pertinentă și carnalitate istorică în stare să provoace un nou interes pentru viață, în stare să retrezească eul, așa cum i s-a întâmplat prietenului despre care a vorbit cine a intervenit imediat după. În modul de a sta împreună cu vechii săi prieteni, a resimțit un scârțâit strident, și-a dat seama de ceva ce alte dăți ar fi trecut neobservat. Trăind cufundat în comunitatea creștină, cu limitele tuturor, șchiopătând la fel ca toți, cu tentativele sale ironice, s-a schimbat ceva în adâncul eului său, drept pentru care, la un moment dat le-a spus vechilor prieteni: «Nu mai pot trăi în gol». Așa că, să începem să ne dăm seama de faptul că schimbarea se referă la lucrul cel mai important care există, adică persoana noastră! Trădarea noastră și greșelile noastre ne fac să nu ne mai iubim, ne conduc la o lipsă de stimă față de noi înșine. Dar, să văd ceea ce se întâmplă în alții, în locul pe care Misterul mi l-a dat pentru edificarea mea, mă face să merg la culcare schimbat: nu disperat, ci senin. Astfel, cineva poate începe să participe la o viață nouă, cea despre care vorbește liturgia în aceste zile ale timpului pascal. Este o viață nouă, nu ceva virtual; este o viață nouă, reală și nouă, de o abundență atât de mare, de o bogăție atât de deplină, încât îi permite prietenului nostru să își ridice privirea și să înfrunte provocările pe care le avea în fața sa – alegerile pentru care se dedicase deja cu multă vreme în urmă – cu toată dorința de care era el în stare, ca și cum ar fi fost o rugăciune («Să fac ceea ce trebuia să fac a fost cu totul ca o mare rugăciune»).

Așa corectează Misterul tentativa noastră, după cum arată o altă intervenție. Dar e suficientă tentativa? Da, tentativa e suficientă; tu fii disponibil, de restul se ocupă El. Chiar dacă tu ai reduce totul la o problemă de structură, există mereu cineva care te schimbă, datorită entuziasmului pe care îl trăiește, datorită harului pe care Dumnezeu i-l dă lui sau altor prieteni. Astfel, tu îți dai seama că totul e pus în joc nu în structură, ci în eu, în disponibilitatea noastră de a ne lăsa impresionați de altcineva. Am spus: schimbarea are loc în recunoașterea Cuiva în acțiune în mijlocul nostru. E ca și cum am începe să le dăm trup cuvintelor pe care le-am ascultat la Exercițiile din decembrie. Dacă începem așa, închipuiți-vă ce ne așteaptă în restul drumului.

Alegerile sunt o ocazie, așa cum am văzut. Și asata nu în special datorită rezultatului pe care îl veți obține. Din acel punct de vedere de asemenea pot fi o ocazie, pentru că dacă cineva întâlnește persoane care fac campanie electorală ca voi și seara se întoarce acasă bucuros, și nu disperat, credeți că asta nu va influența votul? De fapt, poate schimba cu adevărat modul de a gândi al cuiva, doar ceea ce ajunge să-i atingă miezul eului. Iată de ce am spus că trebuie să descoperim importanța chiar și politică a ceea ce trăim. Altfel vom sfârși prin a reduce politica la o chestiune partidică. Și

dacă asta nu vă interesează pe voi, închipuiți-vă pe alții! A descoperi importanța, chiar și în politică, a ceea ce trăim face parte din schimbarea care trebuie să se întâmple în modul de a concepe politica, pentru că ceea ce ne este dat prin har și încercăm să trăim este binele pe care toți îl așteaptă, începând cu fiecare dintre noi: așteptăm cu toții ca acest bine să se întâmple sau să se reîntâmple în viața noastră. Este un bine pe care ni-l dorim cu toții. Este un «bine comun», pentru că e ceea ce așteaptă cu toții.